

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja:

Za celo leto predplačan 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 115.

V Ljubljani, v sredo 20. maja 1896.

Letnik XXIV.

† Nadvojvoda Karol Ludovik.

Včerašnji dan je bil zopet britek za srce našega presvetlega cesarja. Njegov brat nadvojvoda Karol Ludovik je bil njemu in prestolu kot event. prestolonaslednik najbližji. Pa tudi narodi avstrijski so s pokojnikom izgubili ljudomilega cesarskega princa. Presvetli cesar je pač prepričan, da ž njim jednako britko občutijo to izgubo avstrijski narodi, ki vsikdar dele veselje in žalost s svojim vladarjem.

Po svoji vzgoji rajni nadvojvoda ni bil odločen za vojaško službo, marveč za državno, in v tem oziru se je tudi hvalevredno skazal kot cesarjev namestnik v Galiciji in na Tirolskem. Pozneje se je mnogo trudil za organizacijo rudečega križa, bil je prijatelj lepih umetnosti, ter se splošno zanimal za vsak napredek na polju znanstva in umetnostij.

O boleznih poročajo listi razne podrobnosti. Nadvojvoda je meseca februarja šel na vzhod ter bival v Egiptu in Palestini blizu šest tednov. Zelel je namreč njegov sin Franc Ferdinand d'Este, ki je zaradi bolezni že dolgo bival v Egiptu, videti pri sebi svoje domače. To željo mu je nadvojvoda spolnil ter s svojo soprogo in hčerama odpotoval v Egipt in od tam v sv. deželo. Na poti k mrtvemu morju, ki je trajala tri dni, je pil vodo in se prehladil ter se ga je lotila disenterija. Zato se je hitreje povrnil na Dunaj, kakor so mislili s početka. Na Dunaju prve dni ni porajal na svojo bolezen, katera se je vsled tega kazala vedno nevarnejša. — Kakor je vzgledno krščanski živel, tako je tudi lepo pripravljen kot kristijan umrl po prejemu sv. zakramentov.

Obsodba liberalizma.

Čudno bi se zdelo marsikomu počenjanje naših liberalcev in radikalcev, ko bi je opazoval samo od one strani, katero gromeč razodevajo sami v javnost. Tu je toliko nedoslednosti, neumnosti, da bi človek skoro pomiloval njihovo pamet. A če se opazuje ozadje teh izprememb, vidi se, da gre njihova nedoslednost večinoma na račun dobro premišljene prevare. Da, ako ljudstva ne bi bilo, potem pri nas ne bi bilo liberalcev, radikalcev in zmernih, ampak stala bi si nasproti dva tabora: katoliški in brezverski. A ljudstvo, če bi stalo pred tako dilemo, zapustilo bi liberalce popolnoma, kolikor jih še ni; zato je treba prevare, treba je zračnih strašil, optičnih prevar, katere se ljudstvu stavijo pred oči, da bi mislilo: morda je res kaj na tem.

Tak je najnovejši maneuver naših liberalcev. Nekdo mora biti na Slovenskem katoliški, ker katoliška stvar bo zmagala, zato si prizadevajo, vsaj na videz opustiti se pred ljudstvom očitanja, da so protikatoliški. A kako?

Prej je bil vsega zlega kriv ljubljanski škof in apelirali so na nadškofa. Pri nadškofu je seveda izpodletelo, in sedaj apelirajo na papeža. „Soča“ je še najbolj zvito napeljala svoj maneuver, a „Narod“ je s svojo robotstjo preprečil vse, kar je bilo tako lepo začeto. Kot pravi „enfant terrible“ je namreč takoj rekel, da, če izpodleti tudi pri papežu, apelira on — sam na se, kakor ranjki Luter njega dni in pokojni Focij in še marsikdo, katerih imena so vse drugo prej, nego katoliška.

V istem hipu, ko zahtevajo od papeža proti škofom potrdila svojega katoličanstva, rušijo temelj katoliške cerkve.

Apelirati na papeža pač ni bilo treba, saj je že tolikokrat govoril, da mora njegove nazore poznati vsak pravi katoličan. Taki verniki, kakor so gospoda

pri „Narodu“ in pri „Soči“, tega glasu pač ne poznajo.

Da se ljudstvo ne bo več slepilo s takimi okornimi zvijačami, podajemo v naslednjih člankih nazore svetega očeta, zajete iz njegovih lastnih spisov. Citiramo jih iz knjige: „Leonis XIII. P. M. Epistolae encyclicae, constitutiones et apostolicae litterae. Augustae Taurinorum. Typ. pontificia archieppalis (Eq. Petri Moriatti). 1892.“ Pri važnejših stavkih dodajemo latinski original, da bo izključena vsaka dvoumnost.

Leon XIII. o liberalcih.

„Povsod govoré o slobodi. Če bi pri tem mislili na pravo in pošteno prostost, ne bi se nihče drznil dolžiti cerkev, kar delajo z največjo krivico, da je prostosti posameznikov ali države nasprotna. — A že mnogi so posnemali hudobnega duha, kateri je izrekel ono nesrečno besedo: Ne bom pokoren; in ti pod imenom slobodnjaštva izvršujejo neko absurdno in popolno nebrzdanoost.“ Taki so oni, ki spadajo med ono tako daleč razširjeno vrsto ljudij, kateri so si nadeli ime od slobode in hočejo, da se zovejo slobodnjaki ali liberalci.“

Sveti oče obširno razpravlja o liberalcih, jih obsodi, ker so njih nauki nasprotni pameti, veri, škodljivi življenju posameznika in državi. Iz njih sledi naravno socialna demokracija, proti kateri liberalizem nima nobene moči.

„Na jedni strani prisvajajo sebi in državi toliko oblast, da se ne obotavljajo širom odpreti vrat

¹⁾ „Absurdum quamdā consecantur et meracā licentiam.“ Libertas. 20. jun. 1888. Ep. Enc. 261.

²⁾ „Liberales appellari volunt.“ Tam. 261.

LISTEK.

Dve družini.

Povest. — Spisal Traven.

(Dalje.)

II.

„Blagá je torej tu za tisoč in dvesto goldinarjev“, pravi Majar proti večeru družega dné, ko stoji z Vejanom v novi štacuni. „Merila in tehtala ga ne bova še enkrat, kar bi dalo tudi preveč sitnostij; površno sva že takó vse pregledala in zapisala . . .“

„Ej, dobro, dobro! Če bi hotela meriti vsak liter moke in vsak meter sukna še posebej, ne bila bi gotova v enem mesecu. Pustiva, kakor je. In jutri, če Bog da, začnemo kupčijo.“

„Veliko sreče, Vejan.“

Nató odide Majar.

Vejan se je sicer nekako čutil, da je bilo vse takó hitro opravljeno. Misli si je včera in skrbel, koliko bo ves dan tekanja, vozárjenja in samih zmešnjav. Nič tega! Vse se je naredilo urno in brez hrupa; štacuna je bila polna, kakor bi mignil. Toda čeprav se je čutil, vendar ga je tudi veselilo, da ni bilo nikakih posebnih sitnostij, ker Vejan je ljubil predvsem ugodnost.

Ko mu je Majar ponudil prodajalno, se je sicer od samega strmenja nekoliko obotavljal, a na tistem je precej pri prvi besedi pritegnil. Videl je štacunarje, kako vse drugače in ponosnejše hodijo, kakor drugi ljudje in kakor je hodil doslej on sam. Kako ga bodo postrani gledali drugi krojači, a v prvi vrsti Iglíč! Naj ga le gleda! Vejan se zato prav nič ne zmeni, še smeje se na tistem, češ: zdaj me zavidaj, zdaj, ko me imaš za kaj!

Vejan je premišljeval svoje prihodnje blagostanje, ki si je pridobi s kupčijo. Dozdevalo se mu je zmirom jasnejše in lepše. Nobenih skrbi več! Zapiše se v „čitalnico“ in politikuje z uradniki v Kolenčevi gostilni. To bodo večeri! In res, že takoj drugi dan se zapiše v čitalnico, zvečer tistega dné pa že sedi v Kolenčevi gostilni z velikanskim časopisom v roki, iznad katerega pogleda časih krog sebe, kakor bi hotel reči: „Za koliko ste pa več od mene?“

V gostilni je sedelo nekoliko uradnikov: neskončno suhi davkar Mavricij Prestol, ki je bil ponosen jedino na svoje ime, sicer pa jako ponižen človek; kontrolor Vrtalka, največji lenuh v vsem Smerečju, neroden in debel, ki se je, v nasprotju z Mavricijem, vedno na tistem jezil nad svojim imenom; potem je bil tu občinski sluga Smuk in še več drugih pisarjev in jednaci mož, ki pa vsi iz-

ginejo iz naše povesti tako brez hrupa, kakor so prišli in se mi zato ne zdi vredno, da bi vam narisal vsacega posebej vestno in natanko.

„To si pa mošk, Vejan, odkar imaš štacuno!“ pravi Smuk z glasom, v katerem je zvenelo nekoliko zabavljanja. Ker je Vejan tudi sam videl, da sedi res nenavadno ponosno, s prekrizanimi nogama, s hrbtom nagnjenim na stolico in z razpetim časopisom v rokah, zato pride nekoliko v zadrego, zgane svoj veliki list, nasloni se z jednim komolcem na mizo, z drugo roko pa prime za kozarec, da bi pil, ker mu ne pride na jezik pameten odgovor.

„Kesali se bote, Vejan . . .“ začne počasi Mavricij Prestol; a ko vidi, da je odprl usta kontrolor Vrtalka, utihne in pogleda tako ponižno predse, kakor tiste ženske s podolgovatim obrazom, bledimi lici in poluzaprtimi očmi, ki jih vidiš na kakšnih starih slikah nizozemskih umetnikov.

„Kesali se bote, Vejan, da ste se udali Majerju! Pa kaj hočete: pogodba je pogodba, zdaj je prepozno. Sploh je pa to Vaša stvar, ne moja.“

Vrtalka je mislil več povedati, pa ni mogel; zakaj vselej je začel z grmečim glasom, potem vedno tišje in tišje; ko je izrekel kakšnih deset besed, izgubil je že vse veselje do govorjenja in čestokrat je zastal sredi stavka, še nekoliko pomomljal skozi nos in umolknil.

zmedenosti pojmov³⁾: na drugi strani pa ovirajo cerkev mnogovrstno in stiskajo njeno prostost, kolikor le morejo, v ozke meje, če tudi se iz cerkvenih nauk ni bati nobene škode, ampak se more od njih pričakovati v vsakem oziru velika korist.“

„Pristaši liberalizma, kateri prisvajajo posvetni oblasti popolno gospodstvo in brezmejno oblast in učé, da ni treba živeti z nobenim ozirom na Boga, nikakor ne priznavajo one prostosti, katera je združena s poštenostjo in z vero, in o kateri mi govorimo; če se za to slobodo kaj deluje, dolže nas, da smo krivični in delamo zoper državo (pri nas pravijo: zoper narod). Ako bi govorili liberalci resnico, reči bi morali, da ni nobenega tako krivičnega posvetnega oblastva, katerega ne bi morali prenašati in se mu pokoriti.“⁴⁾

(Dalje sledi.)

³⁾ „Ut cuilibet opinionum perversitati non dubitent aditum januaque patefacere.“ Tam. 271.

⁴⁾ Tam 272.

Razprava o davčni preosnovi.

Govor poslanca Robiča v državnem zboru dne 12. maja t. l. (Dalje.)

Pri nas ne mislijo na to, da bi odstranili dohodninske davke, sešebno zemljišni davek, čeprav je tá pri nas veliko višji kakor kje drugje, čeprav se mora priznati, da zlasti v tako veliki državi, kakor je Avstrija, ne more biti zemljišni davek pravičen, že z ozirom na različno podnebje, z ozirom na različne razmere, katere se nahajajo v prometu, in z ozirom na različne zemljišne razmere. Tudi zmožnost plačevanja pri posamezniku se ne jemlje v ozir. Posestnik naj ima kak čisti dohodek ali ne, davek mora plačati vse jedno.

Gospoda moja! Tu naj opomnim na strokovno stvarno poročilo, kjer se z ozirom na dohodninske davke izrecno glasi (bere):

„O velikih pomankljivostih dohodninskih davkov vlada sedaj v teoriji in zakonodajstvu popolno soglasje. Ker se ne ozira na dolgove in osebne razmere davkoplačevalcev, rodi to veliko okrutnostij, za katere se zahteva po vsi pravici, da se olajšajo, kar se pa po sistemu dohodninskih davkov ne more spolniti.“

Ze to bi bilo dovolj vzroka, da bi se pri polajšavah bolj oziralo na zemljišni davek, ker ima ravno zemljišni davek takih okrutnostij, tembolj, ko se niti ne misli, da bi se odstranil ta davek kot državni davek.

K temu pa pride še današnje žalostno stanje kmetovalstva. O tem pa nočem več tukaj govoriti. Govoril sem o tem že o svojem času.

Danes potrjujejo to žalostno stanje tudi taki krogi, ki so pred kratkim imenovali ta neznosni gospodarski položaj le prazno frazo. V resnici se pa le nič ne stori v zboljšanje, in vendar bi bilo ravno tukaj najbolj potrebno, da bi slednjič razmere boljše postale. Dostikrat se je trdilo, da osebni dohodninski davek ne bode zadel tudi kmeta, in sicer na različne načine, v davčnem odseku in tudi pri družih prilikah. — Toda lahko se razvidi, ker se upira z vso silo, da bi ne prišla v zakon kakšna določba, po kateri naj bi bili manjši kmetje oproščeni oseb-

Vejanu ni bilo nič kaj prijetno; razlagati si ni mogel, zakaj ga svaré, pa vendar jih ni hotel povpraševati.

Mavricij Prestol je nekoliko počakal in gledal kontrolorja, če misli še kaj govoriti ali ne; ko vidi, da se je zatopil vrtalka v globoko premišljevanje, prične davkar vnovič:

„Meni se čudno zdi“, pravi, „da Vam je ponudil štacuno, ko se vendar nič kaj nista mogla. To mora imeti kakšen poseben namen pri tej kupčiji, drugače si stvari ne morem razlagati. Varujte se, Vejan! Jaz Vam svetujem, da bodite previdni!“

Vejana je jezilo, da govori kdo tako očetovsko in pokroviteljsko z njim in zato odvrne neprijazno: „To je moja skrb! Če izgubim, saj ne bote Vi trpeli!“

Mavricij Prestol vrti kozarec v roki, molči in se smehlja sočutno in pomilovalno.

Tačas stopi v sobo pisar Korun, ki je imel to posebno lastnost, da je govoril v jednomer, ne gledé na to, če ga je kdo poslušal ali ne; kadar je vzdignil zatvornico svojih ust, tedaj se je človeku zdelo, kakor da stresajo kje v bližini iz vreče orehe na tla: tako je blebetal Korun. (Dalje sledi.)

nega dohodninskega davka. — da bode tudi kmeta, če bodo le njegovi čisti katastralni dohodki znašali do 250 gld., zadel osebni dohodninski davek.

Saj priznavam, gospoda moja, da bode iskanje osebnega davka pri manjših in srednjih kmetih večinoma brez vspeha, nekaj bo pa le ostalo in to je obteževanje kmeta. (Tako je!)

Finančni minister je dal v tem oziru včeraj najljubeznivejša pojasnila, pa jaz menim, da ima v tem oziru „Neue Freie Presse“ prav, ko pravi (bere):

„Gospod Bilinski daje lahko obljube za sé in za čas svojega uradnega delovanja; zakon se pa takoj po svojem objavljenju reši svojih začetnikov in samostojno dalje obstaja ter čisto visoko presega namene svojih ustanoviteljev. Če se bode zdelo prihodnjemu finančnemu ministru potrebno, da se davčni viják bolj trdo privije, potem ne bodo imenovali sredstev, katerih se poslužijo, da dosežejo več osebnega dohodninskega davka, imenovali zvižaje in nasilstva, temveč najdejo, da so v zakonu utemeljena.“

O tem postopanju se bode — to že lahko naprej rečemo — tudi pri nas zelo tožilo, kakor se danes tudi v Nemčiji splošno toži o takem ravnanju.

Tam se dandanes že ne dá veliko na deklaracijo. Vedno se povprašuje po dohodkih. Naj gospodom omenim le par takih vprašanj, ki se tam nahajajo, in sicer v tiskanih eksemplarih.

Prvič pri zemljišnih posestnikih: Ali imate knjigo o gospodarstvu? Potem drugo vprašanje: Kaj zaslužite s konji zunaj gospodarstva? Potem: Koliko povzijete od sadov iz vrta in polja? i. t. d.

Kaj pa bodo naši kmetje rekli k takim vprašanjem? (Posl. dr. Kronawetter: Ti si bodo že vedeli pomagati, nikar se ne bojte! — Veselost.)

(Dalje sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. maja.

Katoliško-delavsko gibanje v Zgornji Avstriji. V vrsti onih kronovin, koder se je v največjem času pojavilo živahno gibanje mej zavednim katoliškim delavstvom, je gotovo na prvem redu Zgornja Avstrija. Samo v glavnem mestu so štiri delavska društva, izmed katerih je jedno za ženske in jedno za mladeniče. Po kronovini je ustanovljenih 14, večinoma političnih društev z izredno velikim številom članov in skoro kmalu ne bode delavca, ki ne pripada kakemu delavskemu društvu. Vse delavstvo združuje pa izborno urejevani delavski list za Zgornjo Avstrijo. Ta pojav je najpristraneje pozdravljati in le želeči, da bi v tem posnemale prebivalce gorenje Avstrije tudi druge kronovine in bi tako delavci cele Avstrije kot jedna četa bojevali se za svoje pravice.

Prisega dunajskega župana. Včerajšnji dan je bil dan zmagovalstva za dunajsko krščansko ljudstvo, kajti njegov izvoljenec Strobach je slovesno pod prisego vsprejel težavni posel vodstva dunajske občinske uprave. Ze pred najdajsto uro so se zbrali v mestni dvorani vsi člani občinskega sveta, kakor tudi okrajni odborniki in načelniki raznih magistratnih uradov. Malo pred najdajsto uro so se podali štirje mestni odborniki v namestniško palačo po grofa Kielmansegga, v čegar roke je imel položiti prisego z zlato verižico okrašeni župan Strobach. Vsi prostori so bili natlačeno polni, ko je došel namestnik v spremstvu dr. Friebeisa v dvorano in otvoril slavnost z daljšim ogovorom. Namestnik čestita najpreje novemu županu, povdarja naloge, ki ga čakajo, izraža nado, da se bode vršilo njegovo delovanje na podlagi pravičnosti in spoštovanja vseh meščanov brez ozira na strankarska načela ali vero, ter se bode vedno zavedal, da je kot načelnik političnega oblastva prve instance navezan na dolžnosti nasproti državni upravi. Namestnik sklepa z željo, naj bi bil končan strankarski boj in bi se pričelo resno delovanje. Na to prebere dr. Friebeis v tem smislu sestavljeno prisego, na kar župan Strobach v dolgem govoru pojasni svoje stališče in obljubi izpolnovati dolžnosti, katere se mu sedaj nakladajo. V prvi vrsti se zahvali cesarju za najvišje potrjenje, potem namestniku za njegovo čestitko, nato pa naglašá, da se ima dunajsko mesto zahvaliti za dosego svojih pravic v prvi vrsti domoljubni žrtvi moža, ki je bolj cenil splošne koristi, kakor samega sebe. Župan izraža nado, da bo našel podporo v svojih tovariših, uradnikih in vladi, slovesno zagotavlja, da se bode vedno spominjal, da nače-

luje cesarski prestolnici, v kateri prebiva krščansko, zavedno ljudstvo, katerega želji hoče vsikdar ugoditi. Konečno apeluje na dobrohotnost vladarjevo, o kateri upa, da tudi v bodoče ne zapusti dunajskega mesta, ter sklène svoj splošno odobravani govor s trikratnim živioklicem na svetlega cesarja. — S tem je bila zaključena velepomembna slavnost v veliko radost krščanskega ljudstva in jezo židovsko liberalne klčke. Z dunajskim zavednim prebivalstvom izražamo tudi mi željo, da bi nova občinska uprava delovala v svoj ponos in blagor dunajskega mesta.

V Belgiji se vrše že mnogovrstne priprave za državnozborske volitve, ki se vrše v mesecu juliju. Mej tem ko so se prejšnja leta borile za zmago štiri stranke, namreč katoliška, liberalna, radikalna in socialistična, stali si bodeta sedaj nasproti le dve stranki, namreč socialno demokratična in krščansko-socialna. Liberalne stranke so se zvezale s „sodruzi“ in proti njim se bodo bojevali katoličani cele dežele. Boj bode vsekako zelo živahen in do sedaj še ni možno določiti, na kateri strani bode zmaga zagotovljena. Upanje pa je, da se tudi v Belgiji vremena zjasne in se belgijsko ljudstvo otrese socijalističnih nauk.

Srbija. Ustavni odsek, ki se ima posvetovati o preosnovi srbske ustave, se snide koncem tega tedna, najbrže v soboto, k prvemu posvetovanju. Po dolgotrajnem pogajanju so tudi vodje radikalne opozicije obljubili, da se vdeležé tega posvetovanja. Poleg domačih vodij se vdeležé posvetovanja tudi srbski poslanik na Dunaju Simić, katerega je vlada v to svrhu pozvala z dosedanega mesta. — Z izjavo ministerskega predsednika Banffyja na interpelacijo glede srbske zastavne afere so zadovoljni vsi srbski krogi. „Videlo“ in „Odjek“ hvalita Banffyjevo izjavo, ker je govoril v zelo zmernem glasu in skušal s svojo besedo pomiriti vse kroge.

Dogodki na Kreti. Od dne do dne se pojavljajo nemiri na Kreti mej krščanskimi in mohamedanskimi prebivalci. 18. t. m. so napadli turški vojaki krščanske orožnike, izmed katerih so jednega umorili in več težko ranili. To je dalo povod ljutemu boju mej prebivalstvom in vojaško posadko. V naglici je odposlala vlada 400 vojakov na pomoč, katerim se je po daljšem posredovanju posrečilo nekoliko pomiriti razburjeno množico; na obeh straneh je ranjenih več mož. V kratkem se je bati novih, še večjih pobojev, ako merodajni krogi energično in takoj ne posežejo vmes ter store konec vednim razporom.

Cavallotti-Crispijeva zadeva. Znano je še, da si je poslanec Cavallotti veliko prizadeval, da prepriča svet o neštevilnih sleparijah in goljufijah, katere je provzročil za časa svojega vladanja stari lisjak Crispi. Neštevilnokrat je že radi tega interpeloval v zbornici in zahteval, naj se uvede natančna preiskava zoper Crispija. V zadnji seji italijanske poslanske zbornice pa se je pokazalo, da mu tudi sedanja vlada noče do živenga in da ima Crispi še sedaj mnogo pristašev v vladnih krogih. Ministerski predsednik ni hotel odgovarjati na interpelacije in je vlada odklonila njegov predlog glede Crispijeve zatožbe. Tako je Rudinijeva vlada s tem korakom pokazala, da ni veliko boljša od Crispijeve, ker s svojim postopanjem odobrava sleparije bivšega ministerskega predsednika.

Italijani v Afriki. Vkljub raznim demen-tijem z vladne strani, v katerih se trdi, da se ne vrše mej generalom Baldissero in negušem Menelikom nikaka oficijelna pogajanja, je vendar gotovo, da dela prvi z vso močjo na to, da se prej ko prej pomaknejo italijanske čete iz Abesinije. Iz Masave se poroča, da bodo v kratkem osvobojeni vsi italijanski vjetniki. Tudi major Salza se je povrnil v Baldisserov tabor in seveda, kakor poročajo vladni listi, brez vsake odškodnine (?). Italijani bi kaj radi prepričali svet, da ne bodo vsprejeli nikakih pogojev, in da se bode rešila čast Italije. Vlada bode porabila najbrže dovoljeni kredit za odkup vjetnikov, potem se bode pa glasilo, da je dolgotrajna vojna pogoltnila vse ogromne svote. — Po dolgem molčanju o teku vojske v Afriki je došlo zopet poročilo iz Masave o praski v noči od 12. na 13. maja. Poročnik Sapelli je odpotoval z oddelkom vojakov iz glavnega tabora proti Ambaderi, v kateri je bila posadka Rasa Sabata. Sapelli je s svojo četo nenadno napadel mestno posadko ter jo po kratkem boju popolno premagal. Nasprotniki so z velikimi izgubami pobegnili, na italijanski strani pa so padli le štirje možje. Tako se glasi najnovejše poročilo iz Afrike, kateremu pa, kakor sploh vsem enakim poročilom

ni pripisovati nikake posebne važnosti. Čakati je torej treba, da se objavijo natančnejša poročila o tej „velepomenljivi zmagi“, gotovo pa je, da se Abesinci ne dajo ugnati v kozji rog in bodo bolje vedeli varovati svoje interese, kakor pa Italijani.

Cerkveni letopis.

Gora vnebohoda Gospodovega.

(Dalje.)

Marijin grob si ogledamo drugikrat ter jo zavijemo malo proti desni poleg štirioglatega s zidom ograjenega vrta, iz katerega ponosno dvigajo svoje vrhove temne ciprese in višnjevo sivkaste oljke. Kmalu pridemo do železnih vrat in stopimo v lep cveteč in snažno obdelan vrt. Tu je vsakemu kristjanu svet in znamenit vrt Getsemani, o katerega pristnosti ni nobenega dvoma in ugovora. Katoličanu je ta kraj tem ljubši, ker ga imajo očetje frančiškani v lasti in ker so ob notranjih zidovih postavljeni štacijoni sv. križevega pota. Gotovo bo pobožni kristjan tu moleč križev pot samega veselja in spokornosti točil solze kot nekako povračilo svojemu Zveličarju, ki je na taistem mestu ono noč pred svojo smrtjo točil zanj — krvavi pot.

Sredi vrta vidimo zopet ograjene vrtičke in gredice polne bujnih rož in cvetlic, med njimi pa one starodavne častitljive oljke, katerih korenike so bile priče Gospodove molitve in žalosti. Samo osem jih je še ostalo kljubujoč zobu časa in plenu pregorelih romarjev. Vidi se jim, da so vršela mimo njih stoletja, ker so zgubile lubje in jim je sivkasto lice zelo zgrbančeno. Vendar se njih razsežna in obsežna debela (največ deblo 8 metrov) upirajo vsem vremenskim nezgodam ter poganjajo še precej mnogo vej in listja ter dajejo obilen sad.

Pomolimo in utrgamo si cvetlico za spomin ter gremo dalje. Izstopivši iz getsemanskega vrta zagledamo na desni neko zagato, konec nje pa doblino v zidu vso vmazano, najbrž iz svete jeze kacega kristjana, zakaj tu je bil Judež Iskarijot svojega božjega učenika izdal.

Vračajoč se na pot vodečo na oljsko goro zapazimo onstran getsemanskih vrat „skal apostolov“, na kateri so trije izbrani apostoli spali, med tem ko je njih učenik molil lučaj od tod oddaljen.

Omenjena tri svetišča: Marijin grob, votlina Gospodove agonije in getsemanski vrt so v dolini poleg Kedrona, sedaj pa nam bo treba stopati precej strmo proti oljski gori.

Na razpotju smo. Tri poti vodijo na oljsko goro. Mi se držimo srednje — srednja pot najboljša — vodeče mimo imenitnih svetišč.

Prva cerkev na desni onstran zidu je ruska, sv. Mariji Magdaleni posvečena. Cerkev je dal l. 1888 sezidati ruski car Aleksander III. s svojimi brati v spomin pokojne carice. Sezidana je v ruskem, velikolepem, preobloženem slogu in nosi sedem kupol šebulam podobnih. Znotraj je baje Vereščaginova (!) imenitna slika, predstavljajoča pobožne žene ob grobu Gospodovem. Rusi menijo, da je na tem mestu plakal naš Zveličar ozirajoč se na jeruzalemski tempelj in mesto zaradi pretečega mu razdjanja. Ali iz tega mesta se Jeruzalem prav slabo vidi in sporočilo Latincev kaže kraj Jezusovega plakanja precej više od tod, sredi oljske gore.

Zatorej gremo mimo ruske cerkve, ki nema zgodovinske podlage, kar dalje in pridemo na polovico poti h kapeli „Gospodovega plakanja“ (Dominus flevit). Ko je namreč Zveličar slovesno jahal od Betanije čez oljsko goro proti Jeruzalemu in se je bližal mestu, je zaplakal rekoč: Ko bi bilo spoznalo tudi ti, in sicer ta dan svoj, kar je v tvoj mir!... Ker prišli bodo dnevi nad te, sovražniki te bodo obdali z okopom, oblegli in od vseh strani stiskali, in na tla bodo vrgli tebe in tvoje sinove... in ne bodo pustili v tebi kamena na kamenu, zato ker nisi spoznalo časa svojega obiskanja. (Luk. XIX, 42—44). Kako natančno in grozno so se spolnile te besede preroka vseh prerokov, razumi in občuti najbolj krščanski romar, videč žalostno lice današnjega Jeruzalema in njegovih prebivalcev. Od judovskega tempelja ni ostalo skoro ničesar, izvzemši morda par ogromnih štirjaških kamenov, templju podzidanih, in takozvani Davidov stolp. Današnje mesto je večinoma podrtija, nered, uboštvo. Odkar visi na njem prokletstvo božje zaradi strašnega bogomora, je zginilo iz njega veselje in rajanje, slava in ponos, rodovitnost in bogastvo. Takó so se urešničile vse božje grožnje, katere je bil Bog že Sa-

lomonu napovedal: Odvezel bom Izrael iz površja zemlje, katero sem jim podaril, in tempelj, katerega sem posvetil svojemu imenu, bom zavrzel od svojega obličja, in Izrael bode za pregovor in zasmeh vsem narodom. In dom ta bode v svarilni vzgled; kdorkoli bo mimo šel, se bo zavzel in sikal rekoč: Zakaj je Gospod takó storil zemlji tej in domu temu. In odgovorili bodo: Ker so zapustili Gospoda Boga svojega. (III. Kralj. IX, 7—9.) (Dalje sledi.)

Iz mestnega zbora ljubljanskega.

V Ljubljani, 19. maja.

Pričetkom seje obvesti podžupan dr. vitez Bleiweis mestni svet o smrti nadvojvode Karola Ludovika, omenja njegovih zaslug za razvoj avstrijskih narodov ter predlaga, naj mestni svet dovoli, da se poda on z dvema odbornikoma k deželnemu predsedniku, da mu izreče sožalje mestne občine nad to izgubo. Predlog se soglasno odobri.

Nadalje naznani, da je prejel od rodoljubov v Gornjem Gradu 4 gld. 60 kr. v znakabi, ki se izročé mestni blagajni v dobrodelne namene, ter da je dobil najvišje potrjenje sklep mestnega sveta gledé posojila v znesku 400.000 gld. za napravo električne razsvetljave.

Odbornik Hribar na to obširno poročá o vspehih deputacije občinskega sveta na Dunaju. Govornik izraža najpreje svoje začudenje, da je gospod deželni glavar popolno samostojno storil enak korak na Dunaj, akoravno mu je bil znan sklep mestnega sveta. Deputacijo so v njenih korakih posebno hvalevredno podpirali deželni predsednik baron Hein ter poslanca Kušar in Schwegel. Dosegel se je v vsakem oziru dovoljen uspeh in ministri so člane deputacije vsprejeli najprijazneje. Ministerski predsednik je na povabilo obljubil, da počasti Ljubljano s svojim obiskom. Konečno predlaga v ime deputacije, naj mestni svet vzame na znanje obljubo ministerskega predsednika gledé obiska, naj se prosi pravosodno ministerstvo, da odredi primerno napravo in olupšavo justičnega poslopja, naj mestni svet odkupi ostali del prostora v svoje namene ter naj se dopsiše prošnja trgovinskemu ministerstvu glede telefonične zveze s Trstom ali Gradcem, eventualno z Dunajem, gledé vpeljave električne razsvetljave v novo poštno poslopje ter konečno gledé male obrtne razstave v Ljubljani.

Odbornik Krisper izreče pohvalo deputaciji, pripomni pa, da mestni svet ni hotel vsprejeti njegovega predloga glede brezobrestnega posojila in da je deputacija še le na Dunaju prišla na njegovo idejo, kateri tudi ministri niso ugovarjali, ter izjavlja, da glasuje za vse predloge.

Po daljši burni debati mej odbornikoma Hribarjem in Krisperjem se vsprejmo vsi predlogi deputacije ter se poslednji izreče zahvala.

Odbornik Krisper na to nujno predlaga, naj se z ozirom na obilne posle stavbinskega odseka, katerim ne more biti kos, dalje uvažuje, da je posojilo v znesku 450.000 gld. zagotovljeno, ter z ozirom na to, da se hišni posestniki ne morejo lotiti potrebnega popravljanja in zidanja, ker ne vedó niti cen za stavbišča niti drugih pogojev, sestavi še jeden stavbinski odsek, da bode delo tem hitreje šlo od rok.

Odbornik Hribar govori zoper nujnost predloga, ker posojilo še ni pismeno zagotovljeno in že obstoji jeden odsek, ki bi delal konkurenco drugemu odseku in bi se tako le še oviralo njegovo delovanje.

Odbornik Krisper še jedenkrat utemeljuje nujnost predloga ter pravi, da se mora regulacija izvršiti, akoravno svota še ni dovoljena. Nikakor si pa ne more misliti, da bi si odseka v delovanju nasprotovala, marveč bi se delo pospešilo in ugodilo želji hišnih posestnikov.

Pri glasovanju se nujnost predloga odkloni.

Odbornik Krisper ugovarja odklonitvi ter zahteva, da se njegov ugovor zabeleži v zapisnik. Se zgodi.

V imenu pravnega in personalnega odseka poročá zelo obširno dr. Staré gledé zemljeknjižnega prepisa pekovskemu društvu v Ljubljani lastnega zemljišča v šempetarskem predmestju ter predlaga, naj se razveljavi sklep mestnega sveta, s katerim se je prošnja za prepis odbila, ter naj se prizna lastninska pravica in izvrši prepis na občinske troške. — Sprejeto.

V deželni železniški svet se izvoli po predlogu odbornika Svetka odbornik Hribar.

Odbornik dr. Staré poročá na to o odobrenju dolžnega pisma gledé hranilničnega posojila v znesku 200.000 gld. ter predlaga, naj se dajo v zastavo občinska posestva razven Tivoli. Pri tej točki se vname daljša, jako živahna debata mej poročevalcem, dr. Gregoričem, Hribarjem in Svetkom radi znanega nedovoljenega posojila pri tržaškem kreditnem zavodu.

Dr. Gregorič je zahteval pojasnil gledé tega posojila, toda nasprotniki so le naglašali, da je cela stvar že poravnana ter mu očitali, da pogreva to zadevo le vsled tega, da blati pred občinstvom mestno upravo in da potem objavlja svoje govore v nekem gotovem listu.

Vkljub dolgim ugovorom dr. Gregorič le ni dobil zahtevanega pojasnila in se je debata na predlog predsednikov zaključila.

Prošnjam M. Gerberja, F. Gestrina, R. Kirbischea in „Slovenske Maticе“ za izpremembo regulacijske črte ob nabrežju Ljubljance se na predlog odbornika dr. Stareta in po priporočilu odbornika Kozaka ugotovi, ker ni misliti na kak večji promet v tej ulici in ker zadostuje osem metrov široka cesta, prošnja Iv. pl. Zhubrove se pa na predlog odbornika Subica odkloni.

Odbornik Senekovič poročá v ime odseka za električno razsvetljavo gledé nakupa potrebnega prostora ter predlaga, naj se odloči za stavišče polovica občinskega posestva v parnih ulicah in polovica posestva bratov Tönnies, kateri se zamenj za ostalo polovico mestnega sveta ter poleg tega doplača bratom Tönnies 4000 gld.

Odbornik Kozak pravi, da ta prostor ne ugaja za to stavišče in izraža bojazen, da bode dim iz novega dimnika neprijetno vplival na prebivalce Resljeve ceste in predlaga, naj se kupi kak drug v to primeren prostor.

Poročevalec pojasni, da ni bilo možno dobiti primernejega in cenejega prostora ter da bode dimnik izdelan po novejši metodi. — Predlog se vsprejme.

Odbornik Krisper interpeluje podžupana, zakaj je dovolil razpravo o točki, ki ni bila na dnevnem redu in o kateri bi bil moral obvestiti mestne odbornike.

Podžupan odgovarja, da je ta predlog smatrati nimnim, ker je traja kolikor možno naplo ukreniti vse potrebno za električno razsvetljavo.

Koncem javne seje predlaga podžupan, naj se današnja tajna seja nadaljuje v četrtek zvečer. Se vsprejme.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 20. maja.

† Nadvojvoda Karol Ludovik.

Iskreno in občno je sočutje, katero kaže tudi naš narod ob smrti cesarjevega brata nadvojvode Karola Ludovika. Slovenski narod vsikdar tesno sklenjen s svojo vladarsko hišo pač ne more lepše kazati svojega sožalja ob britki nesreči, kakor da prosi Boga za pokoj duši rajnega nadvojvode ter za moč in srčnost presvetlemu vladarju, da z ono krščansko, viteško vstrajnostjo prenaša hude udarce, ki ga zapored zadevajo s smrtjo v njegovi rodovini. — Pri deželnem predsedstvu je danes mnogo odposlanstev izrazilo svoje sožalje; mej drugimi tudi prevz. knezoškof in mil. stolni prošt dr. Klofutar v imenu stolnega kapiteljna in duhovščine, podpredsednik dr. Gregorič v ime odbora kat. polit. društva itd.

(Gosp. deželni predsednik baron Hein) podal se je danes s soprogo na kratek odpust v Battaglio.

(Duhovniške spremembe v ljubljanski škofiji.) Gospod Anton Medved je postal župnijski upravitelj v Mirni Peči. — Razpisan je Čemažarjev kanonikat pri stolni cerkvi ljubljanski; nadalje so razpisane nastopne župnije: Mirna Peč, Lozice, Stara Loka, Zelezniki in Reteče v loški dekaniji, St. Jakob na Savi in Ribnica.

(Osebnosti.) Davčnim oficijalom v X. plač. razredu so imenovani davčni pristavi: Sig. Furlani, Ant. Križman, Got. Zazula, Edm. Soklič in Rih. Mally.

(Z Bleda) se nam poročá: Danes 20. maja je poročil blejski župnik č. g. Jos. Lavtižar na Brezjah gospoda Viktorja Klinarja, posestnika takozvane gostilne „pri Petranu“ na Bledu z gospodično Ivano Kettejevo z Vrhnike. Na mnoga leta!

(Nesreča.) V župniji Svibno, občina sv. Križ, se je dne 5. t. m. neki posestnik pri streljanji precej hudo poškodoval. Hotel je namreč svojega domačega psa ustreliti. Ko sproži, se mu razpoči puška in mu roko močno razstrela. Po zdravniškem nasvetu odvedli so ga v bolnišnico.

(Iz Loke pri Zid. mostu) 18. t. m. Zadnji sejm pri nas dne 4. t. m. je bil vkljub nagajivemu vremenu vendar precej živahen. Barantalo se je, kakor po navadi, bolj za živino, katere se je prignalo obilo za tukajšnje kraje dovolj čednih glav. — Zdravnik dr. Fridrih, ki je bil pred nedavnim za našo občino imenovan, vendar s sedežem na Zid. mostu, se je svoji novi službi odpovedal. Pač ne brez vzroka! — Vč. g. župnik Mihael Korošec je na lastno prošnjo upokojen. — Restavrater južne železnice na Zid. mostu g. Anton Vitešnik opusti, kakor se čuje, začetkom novembra t. l. restavracijo in jo prevzame drugod. Joka se menda nihče ne bo za njim. — V kratkem dobimo brzojavno postajo in po poštnem selu dvakratno zvezo z Zid. mostom. Još Loka ni propala?!

(Iz Šent-Jernej.) Ustrelil se je dne 18. t. m. Jernej Cvelbar, 21 let star fant iz Imenij. Name raval je že dlje časa tako storiti. Na mizi je zapustil kamen, v kateri je z nožem vrezal črke R. 18. D. T. 1896. Kaj te črke pomenijo? Isti dan zjutraj je bil še v Šent-Jernej na žrebetišči ter je smodko kadil. Popoldne je pobarval črke na imenovanem kamnu z rdečo barvo ter naredil na kamnu številko 18. Potem se je pritoževal, da mu je strašno dolg čas, in ob pol štirih se je vstrelil v glavo z samokresom. Vzrok samomora je bil baje strah pred kaznijo. Zagovarjati bi se bil moral dne 23. t. m. pred sodiščem radi goljufije in poboja. Obnašanje njegovo je bilo že dlje časa čudno. Bog mu bodi milostljiv.

(Iz Radeč), dne 19. t. m.: Tukajšnja šola, ki je bila zaradi nalezljivih bolezni, ki so med mladino razsajale in deloma še razsajajo, zatvorjena, se je pretekli teden zopet otvorila. — Ze večkrat se je pri raznih sejah, pa tudi izvan njih govorilo in povdarjalo, da bi bilo dobro v našem trgu javno tehtnico za vozove napraviti. Toda nikdar ni prišlo do konečnega sklepa, ki bi bil imel vseh. Zdaj se bode pa menda v kratkem vendarle vresničil, kakor vse kaže. Mi z veseljem pozdravljamo ta potrebiti napredek. — Izmed sadnega drevja v našem kraju letos črešnje najbolj cvetó. Če ne pride kaka vremenska nezgoda, bode tega sadja obilo.

(Kamnoseška dela) za popravo in novo ospredje po potresu poškodovane cerkve sv. Petra v Ljubljani oddal je stavbinski odbor konzorciju ljubljanskih kamnosekov gg. Ign. in Vinko Čamerniku in Aloj. Vodniku.

(Zavod za čiščenje perila s strojem) ustanovila bode v kratkem v Ljubljani tvrdka Pelcosig & Kovarčič. — Naročila bodo se prevzemala v Židovskih ulicah št. 4, delavnica pa bode v nekdanjem parnem mlinu.

(Vrat prerezala.) Marija Bavdek, Strmi pot št. 8, stara okolu 60 let, si je danes ob polu 11. uri z navadnim ročnim nožem prerezala vrat in goltanec. Ze dalje časa so opazovali sosedje, da je umobolna. Tožila je, da jo boli glava. Pred kakimi štirimi dnevi jo je peljal mož v deželno bolnišnico, kjer je pa niso vsprejeli. — Pri zavesti je še in je bila dejana v sv. poslednje olje.

(Iz celovške škofije.) Č. g. provizor A. Prucher je prezentovan na župnijo v Radlah. — Nevarno obolel je č. g. Mih. Mošic, župnik v St. Jurju nad Celovcem. — Župnijski izpiti vrše se v Celovcu od 19. do 21. maja. — Zlato mašo je obhajal dne 17. t. m. č. o. Jurij Patiss S. J. v Št. Andražu v labudski dolini.

(Iz Celovca.) Nadvojvoda Rainer se je mudil prošli teden tri dni v Št. Vidu ob Glini s častniki deželnoobrambenega kora. Občinstvo mu je prirejalo lepe ovacije.

(Iz celovške okolice) dne 17. t. m. V bližnji velikovski okolici sta bila v kratkem času dva požara. Dne 8. maja je pogorelo ubogemu bajtarju T. Blažiču po domače Pintarju v Striholčah vse pohištvo. Škoda je velika, zavarovan je le za malo svoto. — Dne 11. t. m. je zgorelo vse pohištvo po dom. Talijanu v Lancovi ob Pokrčah. Zažgal je 7-leten fant, ko je popoldan prišel iz šole in se z žveplenkami igral za skednjem. — Dne 16. t. m. je gorelo v Mlinskem Grabnu pri Velikovu. Zažgal je 12leten slaboumen fant, ki je netil suho travo

blizu skednja. — Dne 13. sta se na Blatu blizu Trušenj stepla nek Kolar in kovač Simon Peguter. Kolar je kovača z okovanim kolesom tako lopnil po glavi, da je dne 16. umrl vsled poškodovanja. Star je bil 29 let in zapusti mater in leno z otrokom.

(Politični shodi na Koroškem.) S Koroškega, dne 16. t. m.: Minula nedelja 10. t. m. je bila pri nas prav „politična“ ali vsaj polna političnih shodov. V Sachsenburgu na Zgornjem Koroškem je zboroval bivši „vitez“ Schönerer, ki hoče za svoje grdo Bismarckovanje pridobiti Koroško, ko mu na Dunaju čim bolj izpodleti. Udrihali so on in njegovi (dva „parade“-kmeta) zlasti po klerikalcih. Na shodu navzočemu dr. O. Frankl-u O. S. B., ki je hotel odgovoriti čenčarijam germansko-prusarskih besedičarjev, se beseda ni dovolila z ničevim izgovorom, da ni ud društva, ki je shod priredilo. Gospoda se boji odkritosrčne in jasne besede. — V Radenteinu je zborovalo nemško-nacionalno Steinwendrovo društvo. Nacionalke je zavračeval tamošnji g. župnik. — V Konatečah pod Strmcem je zborovalo katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence, kakor ste že podrobneje poročali. — Nemško katoliško-politično društvo je imelo dva shoda v labudski dolini, v Ettendorfu in v Šmihelu ob Volšberci. Le-tu je govoril tudi nacionalni poslanec Černik s svojega stališča proti društvenim govornikom, ki so ga pa krepko zavračali. To je menda dosti politike za jeden dan. V cvetoči liberalni dobi niti celi mesec ni bilo toliko shodov. — „Bauernbund“ se hoče zopet ganiti. Dne 31. maja bo zboroval v Milstatu, dne 28. junija imel občni zbor v Podklostru.

(Iz Ljutomera.) Cesar je potrdil izvolitev gg. Ivana Kukovec-a kot načelnika in Ivana Skuhala za podnačelnika okrajnega zastopa ljutomerskega.

(Štiri deklice porodila) je te dni v Gabrolah pri Prihovi na Štajerskem mlinarica Roza Goričan. Mati in četvoričke so primeroma zdrave.

(Iz Reke.) [Šeststo- in tisočletnica.] Kakor je bilo javljeno, vršila se je prve tri dni t. m. slovesnost 600 letnice čudeža, ki se hrani v krasni cerkvi sv. Vida. Ljudstvo se je obilno udeležilo, in še obilnejša bi bila gotovo udeležba, ako bi se bilo kaj bolj začasno to naznanilo. Slavnost sta poveljčala 2 škofa, prvi dan je pontificiral prevz. g. A. Sterk iz Krka, a zadnji dan domači škof prevz. dr. Anton Maurovič. Slovesnost se je sklenila z lepo procesijo iz cerkve sv. Vida v kapiteljsko cerkev, pri kateri se je nosila relikvija krvi, ki je iz čudodelnega križa pritekla. Sodelovala je tudi vojniška godba brezplačno, dočim je mestna godba zahtevala veliko svoto. — Tako se zanima mesto za cerkveno slavnost! Mažaronsko-italijanski list „Bilancia“ čudil se je, kako da se more dandanes taka srednjeveška prazna vera slaviti. Drugi italij. list „Voce del popolo“ prinesel je čisto protivni članek, čeravno je ta list večkrat s čisto liberalnimi članki pomešan. Čudimo se pa cerkvenemu vodstvu, da so se na cerkvenih vratih čitali cerkveni oglasi samo v italijanskem jeziku, čeravno je bila večina udeležencev hrvaška. Delile so se tudi tiskarnice dotične povesti v 4 jezikih, hrvaški, italijanski, slovenski in nemški, ali sramota, kakeršna je tu zlasti slovenščina in nemščina! — Teden dni pozneje slavila se je pa uradna milenijska slavnost. Se ve, da se je za to od mestne uradne strani drugače skrbelo. V isti cerkvi imele so vzlasti šole slovesno službo božjo z mažarsko pridigo. Po mestu videlo se je več zastav in popoldne je bila zlasti za šolsko mladež in stariše otrok v mestnem vrtu ljudska zabava. Vtisniti se je hotelo menda mladini v spomin prihod poganskih Mažarov v Evropo in vzvišenost brezverskega duha, v katerem se dandanes mladina vzgaja, ker iz krščanskega stališča ne morejo Mažari svojega današnjega krivičnega počenja odobravati. Materialno sicer mesto Reka rapidno napreduje in se širi, ali krščansko oko gleda s strahom v bodočnost. Veri in hrvatstvu se Reka vedno bolj zgublja. A ne moremo se temu čuditi, ako premislimo prežalostne razmere po Ogerskem.

(Romanje v Lurd.) Na Dunaju (I. Annagasse Nr. 9) se je osnoval romarski odbor za pot v Lurd. Čas kedaj da odrine vlak, še ni določen, treba pa se je za vdeležbo oglašiti pri odboru na Dunaj vsaj do konca julija. Vožnja s hrano in stanovanjem se določa za 3. razred na 125 gold., za 2. razred

188 gold., za 1. razred 240 gld. — Obiskali bodo tudi Paray le-Monial. — Pot gre z Dunaja čez Tirole, v Zürich in Lion v Lurd, tu ostane štiri dni ter se vrne skozi Švico nazaj na Tirolsko. Vse podrobnosti se svoječasno pisмено naznanijo vsem, ki se oglašajo za udeležbo.

(Vožnja v sv. deželo.) Letos odidejo romarji v sv. deželo 22. julija iz Trsta. Podjetnik vožnje Schenker v Monakovem vabi, da se do 10. junija z vplačilom 100 mark oglašijo, kedor se misli vdeležiti potovanja.

Društva.

(„Slovensko katoliško delavsko društvo“ na Vrhniki.) [Iz Vrhnike.] Socijalni demokratje so jo na Vrhniki skupili. Kakor je poročal „Slovenec“, si predzadnje nedeljo niso niti upali otvoriti shoda. Sli so z dolgim nosom. „Slov. kat. delavsko društvo“, čegar dolžnost je, pozitivno organizovati boj za pravice delavskih stanov, je uporabilo ugodno priliko in je zadnjo nedeljo priredilo javen shod na Vrhniki. — Na velikem sejmšču v „Mantovi“ se je zbralo ogromno število ljudi. Ob 1/4. uri je pričel Ziller shod. Prvi je govoril g. dr. Krek. Opravičil je duhovnikov nastop pri delavskih shodih in nato je dokazoval pravico združevanja delavskih stanov ter zavračal pomisleke raznih nasprotnikov v tem oziru. Pojasnil je temeljne razločke mej soc. demokratično in mej krščansko zvezo in dokazal potrebo raznih stanov in zaupanja v božjo Previdnost. — Društvenik Rakovec govori o kmečkem vprašanju. Govornik omenja teženi, ki tarejo delavske stanove s posebnim ozirom na kmečki stan, pojasnjuje vzroke sedanje splošne bede ter navaja pripomočke, po katerih je možno dospeti do boljših razmer. Nato preide na kmečke zadruge, pojasni njih pomen in delovanje ter pozivlja navzoče k tesni organizaciji, ker le v združenju je moč. — Nadaljni govornik, društvenik Jakopič pojasnjuje delavsko vprašanje. Brezmejna pohlepnost po denarju je vzrok, da se delavski stan nahaja v tako žalostnih razmerah in da se delo ne ceni tako, kakor bi se imelo ceniti. V dokaz navaja prve židovske milijonarje Rotschilda, Hirscha in dr., ki so z oderuštvom in delavskimi žulji nagromadili ogromne svote denarja. Govornik nadalje našteva korake, po katerih je mogoče rešiti delavskega trpina iz neznosnih razmer, omenja zavarovanja za starost in zoper nezgode, govori o potrebi omejitve delavnega časa ter preide konečno na volilno pravico, katere nam bode, ako bode splošna, jednaka, direktna in tajna, kakoršno moramo in hočemo vsikdar zahtevati, odprla pot do zaželenega cilja. — O obrtnem vprašanju razpravlja gosp. Kregar st. V poljudnih besedah pojasni nastanek, delovanje in pravice nekdanjih in sedanjih obrtnih zadrug, popisuje, kako je v židovsko liberalni dobi jel propadati in tudi izginil s površja nekdanji cvetoči obrt, ter vzroke, ki so zakrivali njegov propad. Nato kritizuje slabo stran nove obrtne novele ter našteva pripomočke v zboljšanje obrtnega stanu. Glavni sovražniki malih obrtnikov so židovski kapitalisti in po njih zaslepljeni socijalni demokratje, ki so nasprotniki vsake prave organizacije. Govornik natančneje popisuje stališče židovskih voditeljev nasproti malemu obrtu ter navdušuje navzoče, naj se tesno oklenejo krščansko-socijalne organizacije, ako se hočejo popolno otresti židovskega jarma. — Društvenik Kregar ml., kot bivši socijalni demokrat podaja črno sliko o socijalističnih vodjah, njihovi neskrbi za delavskega trpina in brezmejnem izkriščenju. Posebno črno sliko znanega kolovodjo dr. Adlerja, kateri je njega ogoljufal ter pripravil v nesrečo. Konečno pozivlja navzoče, naj se ne dajo zapeljati delavskim slepiteljem, socijalnim demokratom, in jim vselej obrnejo hrbet. — Kot zadnji govornik nastopi društvenik Gostinčar. V svojem govoru pojasnjuje dva najvažnejša temelja krščansko-socijalnega programa, namreč vero in narodnost. Krščanska vera je poglavitna temelj, na katerega je možno zidati stavbo prihodnjosti, ona nas uči, da moramo ljubiti bližnjega, kakor samega sebe. Dokler ne bode prešinjala krščanska ljubezen vse slojeve, tako dolgo ni misliti na kako zboljšanje žalostnih razmer. Krščanska vera nas pa tudi uči, da moramo ljubiti svoj rod, svojo domovino in svoj jezik. Poleg tega pa moramo zahtevati, da se z jamčijo vsaki narodnosti postavne pravice in to ravno na podlagi krščanske pravičnosti, ki velevala: vsakemu svoje. Konečno omenja domovinskega zakona, kateri se nam kaže v zelo slabi luči, zavarovanja za starost in onemoglost ter navdušuje navzoče k združenju. Kot dodatek pove nekoliko zanimivosti o shodu, katerega so nameravali prirediti „ljudski osrečevalci“ pred teden dni, ter dokazuje, kako smešne so socijalistične obljube, s katerimi žele zapeljati delavsko ljudstvo. — Dobre tri ure so stali nepremično poslušalci na svojih mestih — pač najboljši dokaz, da je shod res nekaj veljal. Idej se je sprožilo nebrojno — lepih, plodovitih; vezale so se vse z nitjo pravih krščanskih nazorov. Poslanec Lenarčič je pisal opazke pri par govornikih; potem je odšel. Morda priinese „Narod“ kako poročilo. Z mirnim srcem pozivljemo udeležnike nedeljskega shoda, naj si je v tem slučaju dobro prebera, da izvedo, kako poročajo nasprotniki. Predsednik je po vsakemu govoru vprašal navzoče, je-li ima kedo kaj

pripomniti ali odvrniti, toda nobeden se ni ganil. Kakih 10 socialnih demokratov se je pričakalo izven dvorišča na cesti, par liberalcev je časih potihoma malo zagodnjalo — — sicer je bilo vse navdušeno, veselo, hvaležno. Dobro vrhniško ljudstvo se je izkazalo obe nedelji. Čast mu zato!

Telegrami.

Dunaj, 20. maja. Pogreb pokojnega nadvojvode Karola Ludovika se vrši v petek popoldne ob 4. uri iz dvorne župne cerkve v cerkev oo. kapucinov.

Dunaj, 20. maja. Hohenwartov klub je v izvanredni seji pooblastil načelnika, naj izreče soprogi pokojnega nadvojvode Karola Ludovika klubovo sožalje. Dalje odredi klub za pokojnika sv. mašo, katere se udeležijo člani polnoštevilno.

Dunaj, 20. maja. V včerajšnji izredni seji mestnega sveta se je spominjal župan Strobach v toplih besedah pokojnega nadvojvode Karola Ludovika ter naglašal njegove zasluge za občni blagor domovine. Po sklepu se je župan pismenim potom izrazil cesarju sožalje dunajskega mesta. Mestne in vse občinske hiše imajo črne zastave.

Dunaj, 20. maja. Po pokojnem nadvojvodi Karolu Ludoviku se je odredilo šesttedensko dvorno žalovanje.

Dunaj, 20. maja. Poljedelski odsek je izvolil v včerajšnji seji posl. barona Rolsberga za poročevalca o vladni predlogi glede kmečkih zadrug.

Dunaj, 20. maja. Železniški odsek je v nadrobni debati vsprejel vladni načrt glede zagotovitve železnic nižje vrste z nekaterimi izpremembami poročevalca. Vsprejela se je tudi resolucija poslanca Vošnjaka, v kateri se vlada pozivlja, naj kmalu dovrši priprave za zvezo mej železnicama Celje-Velenje in Ljubljana-Kamnik.

Rim, 20. maja. Sv. Oče in kralj Umberto sta brzojavno izrazila svoje sožalje cesarju Fran Josipu povodom smrti nadvojvode Karol Ludovika.

Rim, 20. maja. Vsi tukajšnji listi brez razlike strankarskega stališča se v toplih besedah spominjajo pokojnega nadvojvode Karola Ludovika.

Monaco, 20. maja. Včeraj popoldne ob 1. uri 15 minut je bilo čuti dva lahna potresna sunka.

Kairo, 20. maja. Predvčeranjim je umrlo za kolero 28 oseb. Zbolelo je isti dan v Kairi 6 in v Stari Kairi 18 oseb.

Masava, 20. maja. Kakor se poroča, se vrši obravnava proti generalu Baratieri pri vojnem sodišču v Adi-Kaje pod predsedstvom Delmaynosa. Baratieri je izvolil kapitana Cantonija svojim zagovornikom.

Preizkusili in priporočili

so sloviti vseučilišni profesorji in zdravniki tinkturo za želodec lekarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta), katera je ugodno učinkujoča, želodec krepijoča, slast in prebavljenje pospešujoča in telo odpirajoča sredstvo. — Stekleničica velja 10 kr. 121 (50-13) 1

Umrli so:

17. maja. Ana Tavčelj, posestnikova hči, 3 leta, Florjanske ulice 33, davica. — Loreno Južina, delavčev sin, 9 mesecev, Poljanska cesta 51, otrovljenje krvi.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
19	9. zvečer	733.7	14.8	sr. vzh.	jasno	
20	7. zjutraj	732.6	9.5	sl. vzvz.	jasno	0.0
	2. popol.	729.2	22.1	sr. jvzh.	"	

Srednja včerajšnja temperatura 14.0° in za 0.5° pod normalom.

V Vintgar!

(Rothweinklamm.)

Za Binkoštno praznike se za prihodnje poletje zopet odpre 382 3-1

Žumrova restavracija

ter se priporoča p. n. obiskovalcem divje romantične soteske v Vintgarju za prijazen obisk. zagotavlja dobro postrežbo s pivom, naravnim vinom in mrzlimi jedili.

Zanesljivo pristno istrijsko vino belo, črno in rudeče

je v večjih množinah — od 56 litrov in višje — na prodaj. — Priporočam je zlasti prečistiti duhovščini za uporabo pri presv. daritvi.

Anton Kunstek, trgovec
v Št. Vidu pri Zatičini.

376 3-1

Ravnokar je izšel v naši zalogi: 379 10-1

Šaljivi Slovenec

zbirka najboljših kratkočasnic iz vseh stanov, nabral in izdal
Anton Brezovnik.

Druga povsem predelana in za polovico pomnožena izdaja.

Strani 308.

Cena 90 kr., po pošti 10 kr. več.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg,
knjigarna v Ljubljani.

Tovarniška zaloga 248 20-8

šivalnih strojev in pristojev za vozarenje

Iv. Jax v Ljubljani, Dunajska
cesta šte. 13

priporoča kot najboljši pristoj za vozarenje na daljavo

,Dürkopp-Diana'

Katalogi zastoj in franko.

Izprehodne palice,

319 30-20

kegli, lignum-sanctum kroglice, vozički za otroke, oanjice za potovanje, ariston-glasba, škatilje z glasbo, krožniki za kruh z napisom, razpela itd itd priporoča lepo narejene iz trpežnega blaga po nizki ceni

FR. STAMPFEL v Ljubljani, Kongresni trg (Tonhalle).

Podpisani farni urad prodá še precej dobro ohranjeni

križev pot.

Za kako podružnico bi bil še prav dober.

Farni urad pri sv. Gregorju.

373 5-2

J. Brence, župnik.

Najboljše, svetovno
črnilo za čevlje!

Kdor hoče imeti svoje obuvalo lepo temno-črno se lesketajoče in si je želi ohraniti trpežno, kupi naj edino le

Fernolendtovo
črnilo za čevlje

c. kr. priv. tovarne, ustanovljene leta 1832 na Dunaji.

Povsod v zalogi.

Radi mnogih malovrednih ponarejanj pazi naj se natančno na moje ime: St. Fernolendt.

Priporočam tudi ličilo za čevlje, snov za ohranitev usnja, univerzalno nepremočno mazilo. Vsakovrstne tinte, svitla naravna crme za svitlo usnjato obuvalo in pisni pečatni vosek. 33 52-19

Cement, železniške šine, traverze,

vsakovrstno železo za vezi, strešni papir, cinkasti in pocinkano ploščevino, storje za obijanje stro-pov, samokolnice, vsakovrstno kovanje za okna in vrata, sploh vse, kar se pri stavbah potrebuje,

priporoča po zelo znižanih cenah

Andrej Druškovič, trgovec z železnino

Glavni trg 9/10. Ljubljana. Glavni trg 9/10.

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v kurznem listu
zanimovanj
menic in vrednostij

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,

I. Bezirk,

Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

JAKOB KOBILCA

naznanjam p. n. občinstvu, da preselim z dném 20. maja t. l.

svojo prodajalnico dežnikov in solnčnikov
iz Špitalskih ulic
na Mestni trg št. 23.

P. n. občinstvu se zahvaljujem za dosednji obisk in zagotavljam, da bodem slavnoistemu, kakor dosedaj v preteklih 35 letih, vedno s poštenim in cenim blagom postregel.

377 6-2

Velika zaloga stavbinskega materijala.

F.P. VIDIC & Comp. v Ljubljani

ponujajo po najnižjih cenah

Zarezane strešnike (Strangfalzziegel), najboljše in najceneje kritje streh.

Lončene peči in štedilna ognjišča iz lastne tovarne, kakor tudi

Česke peči.

Nastavke za dimnike in

(Steinzeug) za vodovode, stranišča itd.

cevi iz kamenine.

Šamotne ali mozajik plošče in plošče iz Portland-cementa za tlakanje cerkv, hodnikov, trotoarjev itd.

Roman-Cement.

Portland-Cement iz tovarne na Dorjem.

Ognju protivno opeko in plošče.

Strešno lepnico (Dachpappe) ter vse v stavbinsko stroko spadajoče predmete.

Trstne storje in karbolinej.

Najnižje cene.

(265 30-14)

Razglas.

Zaradi oddaje zidarskih, kamnoseških, tesarskih, krovnih, kleparskih, mizarskih, ključarskih, pleskarskih in steklarskih del, potrebnih za

zgradbo novega stolpa in za popravilo mestne župne cerkve sv. Jakoba v Ljubljani

(skupaj 48.429 gld. 49 kr.) se razpisuje

manjševalna dražba

do dné 30. maja 1896.

Načrti, proračuni in drugi pripomočki so razgrnjeni vsak dan do 30. t. m. od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne v župnišču pri sv. Jakobu.

Do gori imenovanega dne vložiti je pri podpisnem skupne ali posamezne zapečatené ponudbe, opremljene s 5odstotnim vadijem, preračunjenim na podlagi skupnih zneskov, kateri se bode moral v slučaju oddaje dela dopolniti na 10odstotno varščino.

Stavbeni odbor za popravilo mestne župne cerkve sv. Jakoba v Ljubljani,

dné 16. maja 1896.

Albert Samassa,
načelnik stavbenega odbora.

375 3-2

Zdravilišče Toplice

na Kranjskem

blizu Novega Mesta, želez. postaja Straža, je tako imenovani „akrato-vrelec“ z vročo vodo od 28—31° R. Voda, bodisi da se pije, ali da se rabi za kopanje, je izredno zdravilna zoper protin, koste-nice, ishijas, živčno bolezen (neuralgie) in zoper razne kožne in ženske bolezni. Na razpolago so basini in porcelanaste banje, lepo uravnane sobe za tujce, društvne dvorane, sobane za igre. V obliži so senčnati sprehodi in igrišča. Dobra restavracija in z nizkimi cenami je v hiši.

Kopališka dōba je od 1. maja do 1. oktobra.

Natančnejša pojasnila daje brezplačno

281 7-4

topliško oskrbnitvo.

Primerna

Najboljše ure po najnižjih cenah.

266 14

birmanska darila.

Popravila zanesljivo pod jamstvom.

Velika zaloga

Styria-koles

in raznovrstnih drugih zistemov.

Mehanična delavnica za svako popravilo, vse po najnižjih cenah.

V obilni nakup se uljudno priporoča in prijazno vabi

Fr. Čuden, urar v Ljubljani, Mestni trg, nasproti rotočzu.

Dunajska borza.

Dné 20. maja.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 20 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 „ 15 „
Avstrijska zlata renta 4%	122 „ 55 „
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 „ 20 „
Ogerska zlata renta 4%	122 „ 45 „
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	98 „ 90 „
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	946 „ — „
Kreditne delnice, 160 gld.	346 „ — „
London vista	120 „ 05 „
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 „ 70 „
20 mark	11 „ 75 „
20 frankov (napoleonador)	9 „ 53 „
Italijanski bankovci	44 „ 37 „
C. kr. cekini	5 „ 65 „

Dné 19. maja.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	144 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	155 „ 25 „
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194 „ 75 „
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 „ 19 „
Tisine srečke 4%, 100 gld.	138 „ — „
Dunavske vravnave srečke 5%	126 „ 75 „
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	107 „ 25 „
Posojilo goriškega mesta	112 „ — „
4% kranjsko deželno posojilo	98 „ 50 „
Zastavna pisma av. osr zem.-kred. banke 4%	99 „ 25 „
Priporitetne obveznice državne železnice	221 „ 50 „
„ južne železnice 3%	166 „ 75 „
„ južne železnice 5%	128 „ — „
„ dolenskih železnice 4%	99 „ 50 „

Kreditne srečke, 100 gld.	198 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	139 „ — „
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	17 „ 50 „
Rudolfove srečke, 10 gld.	25 „ — „
Salmove srečke, 40 gld.	38 „ — „
St. Genois srečke, 40 gld.	70 „ — „
Waldsteinove srečke, 20 gld.	61 „ — „
Ljubljanske srečke	22 „ 25 „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	152 „ 50 „
Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3390 „ — „
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	480 „ — „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	91 „ — „
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	61 „ — „
Montanska družba avstr. plan.	73 „ 10 „
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	157 „ 50 „
Papirnih rubljev 100	127 „ 50 „

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri izrebanjih, pri izkrebanju najmanjšega dobitka.
Kulatna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.